

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

180. Vtrum Clericus in Sacris constituis, vel Religiosus possit negociari per
alium? Ex p. 1. tr. 8. res. 71.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

RESOL. CLXXIX.

An Religiosi ex occasione, quod merces emptæ cariore pretio potest vendi, si hoc faciunt, dicantur negotiari? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Refol. 27.

Sup. hoc infra ex Ref. 188. lege doctrinam §. vi.

§. 1. **C**asus potest sapiens in praxi accipere, & negatiue respondet Rhenatus à Valle in *Hipparcho seu Disceptatione de Religioso negotiatore* §. 5. num. 77. vbi sic asserit. Sed quid si Religiosi aliqua ipsi non superflua, & quæ aliqui retinent, statuant vendere, quia affertur lucrum, & sequæ dat occasio merces vili pretio absque reuendendi animo comparatas, iterum vendendi longè cariùs, ob circumstantiam mutationem? Admitto cum Syluestro *verb. excommunicatio* 9. num. 46. & Iohanne Gutierrez *tract. de gabellis, quest. 93, num. 23.* hanc quoque negotiationem posse per Religiosos exerceri, absque noxa, quia cum merces sunt coemptæ, aberat animus eas iteratò vendendi, qui animus est veluti forma negotiationis sacris personis illicitæ, eo quòd sit illi indissociabiliter annexa cupiditatis irritatio, & effusio in res externas, aduehâtque varia incommoda, ob quæ talis negotiatio dedecet statum huiusmodi personarum. At venditio, quæ fit occasione lucri animo non præconcepti, cum facta est emptio, vel vacat iis incommodis, vel saltem multò minus illis gravatur. Nec censo abhorreere ab hac doctrina, benè multos recentiores quos adducit & sequitur Diana *par. 5. tr. 1. resol. 27.* affirmantes negotiationem illam vetari sacris personis, & habere annexum tributum debitum (si secularibus ea ex causa vendatur,) in qua lucrum interitur ex emptione priùs facta. Id enim, vt verum sit, accipiendum est de emptione priùs facta animo reuendendi, quem animum à Religiosis exclusimus. Quo eodem sensu accipiendus est *canon. 2. Consilij Tarraconensis*, sub Hormisda anno 517. celebrati, qui sic habet. Sicut Canonum statutis firmatum est, quicumque in Clero esse voluerit, emendi viliùs, vel vendendi cariùs studio non vtatur. Certè si voluerit hæc exercere, cohibeatur à Clero. Hucvique Rhenatus.

Quæ nunc est in tom. 9. tract. 2. Ref. 276. signan- ter in §. Et ad magis, & in aliis §§. eius not. pro hac quest. & hic dem sensu accipiendus est *canon. 2. Consilij Tarraconensis* infra in Ref. 188. §. respon- deo ante me- dium. vet. quia illa.

RESOL. CLXXX.

Vtrum Clericus in Sacris constitutus, vel Religiosus possit negotiari per alium? Ex p. 1. tr. 8. Ref. 72.

§. 1. **A**liqui, vt Caietanus in *sum. verb. Cler. Rodriq. in sum. tom. 2. c. 1. n. 2.* asserunt, posse, dummodo negotiatio non sit turpis, & absit scandalum. Hanc sententiam docet etiam doctissimus Michaël de Palatio de *contract. lib. 2. c. 10. fol. mibi 168.* vbi ait: [Videtur non esse peccatum mortiferum Clerico negotiari, si aliunde non trahat rationem culpæ, aut propter scandalum, aut propter mendacia, aut periuria, quæ in ea miscentur. Etenim, si Clericus negotiatur antea est admonendus: igitur tunc peccat, quando admonitus non cessat à negotiando.] Sic ille.

2. At contra hanc sententiam sunt ferè omnes DD. Salonijs in 2. 2. q. 77. art. 4. Salas de *contract. tract. de empt. & vendit. dub. 2.* Salzedo in *addit. ad prax. crim. Diaz. c. 57.* Prosper. de August. in *addit. ad summ. Bull. Quar. verb. veltigal* Paulus Squillante de *oblig. Cler. p. 2. dub. 3. n. 29.* Reginaldus in *prax. 10. 2. lib. 30. tr. 3. c. 2. n. 20.* Medina de *restit. q. 30. art. 2.* Syluest. *verb. Cleric. num. 3.* Comitulus in *respons. moral. lib. 5. q. 53.* Scaccia *tract. de commer. §. 1. q. 7. p. 2. ampl. 1. n. 7.* Sotus de *iust. lib. 6. quest. 2. art. 2.* Toletus in *sum. lib. 8. c. 53.* Rebellius de *oblig. iust. p. 2. lib. 9. q. 18. sect. 1. n. 8.* Bellertus in *disquis. cler. p. 1. §. 2. 1. n. 2.* & alij DD. quos citat, & sequitur

Sup. hac admonitione infra in Ref. 187. §. sed ego, paulò post initium, 3. vers. Non desunt.

D. Carolus de Grassis, amicissimus noster in *suo pucherimo tr. de effect. 3. n. 1. & seq.* & patet ex c. *consequens, dist. 88.* vbi Gelasius Papa ait: [Clericis ab indignis quælibet abstinentum, & ab omni cuiuslibet negotiationis ingenio cessandum: aut, in quocumque gradu sint positi, mox à clericalibus officijs cogatur abstinerere.]

3. Limita hanc sententiam, nisi senel, aut iterum Clericus negotiaretur: nam in hoc casu non peccaret mortaliter. Cenedus in *collect. iur. canon. p. 1. coll. 27. n. 2.* in *fin. Grassis, & Salas, vbi supr. cū Lessio, & Maldero*

4. Sed tota difficultas est, an sit licitè exercere negotiationem per alios? Negatiue respondet ex nostris P. Megala in 2. 2. 1. 2. c. 5. q. 5. n. 157. Genuen. in *prax. c. 62. n. 6.* Riccius in *praxi fori Eccles. p. 3. res. 205. n. 2.* Vgolin. de *potest. Epis. c. 13. §. 17. n. 1.* Salzedo, Aug. *vbi supr.* & alij

5. At mihi contraria sententia semper placuit, quam docet Molina de *inst. 1. 2. disp. 342. n. 10.* Malderus in 2. 2. tr. 5. c. 2. dub. 4. Lessius 1. 2. c. 21. dub. 1. n. 6. Aragon. in 2. 2. q. 77. art. 4. Tabiena *verb. emptio. q. 26.* Salas, Squillante, Rebellius, & alij communiter. Et ratio est quia, vt probat Medina, *vbi supra*, solum prohibitum est, ne per se Clerici negotientur; & negotiando per alios cessat ratio prohibitionis. Vnde cum Turrianus in 2. 2. 10. 2. disp. 59. dub. 2. n. 3. puto ex vi solius prohibitionis, etiam sine veniali culpa, posse Clericos, & Religiosos negotiari per alios, licet cum Lessio, & Molina aliter sentire videatur Barthol. à S. Faust. in *spec. Confess. disp. 6. q. 103.* putat enim peccare venialiter.

RESOL. CLXXXI.

An Religiosi, & Clerici in Sacris negotiando per alium peccent mortaliter?

Et an fas sit Religiosis, & Clericis inire contractum societatis cum Campsore, aut Mercatore conferente totam operam, Clerici, vel Religiosi ex parte sua non nisi nummos negotiati, sive pecuniam conferenti, in quo nec venialiter etiam peccent? Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. Refol. 69.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet nominatim contra me Pater Bordonus in *consil. Regul. 10. 2. resol. 53. n. 28.* Tum, quia, quod alicui non licet suo nomine, nec alieno licebit, 67. reg. in 6. Tum, quia motium prohibitionis præcipuum fuit lucrum, & auaritia, ex citatis textibus, quæ duo maximè damnantur in Clericis præcipue Religiosis, ob eorum votum paupertatis: auaritia enim hominem caecum facit, cap. *Auaritia, de elect. cap. Vtrum. c. Sicut. dist. 46.* maximè Ecclesiasticum, qui nesciat proficere bonum, & declinare à malo; & omne lucrum in Ecclesiastico vocatur turpe, & damnabile, ex citatis textibus. Sed huiusmodi motium non cessat, si Ecclesiasticus per tertium negotietur: quia adhuc animus adiicit auaritiæ, & lucro, aliàs certè non negotiaturus per tertium, si sciret nihil se lucraturum. Præterea, licet negotiatio retrahat Ecclesiasticum à diuinis obsequiis; id tamen non est principale motium: quia Clerici, & Monachi ab ineunte Ecclesia, suis persolutis Deo cum gratiarum actione officijs, & obsequijs, se exercebāt in operibus manualibus, & illis licitum erat negotiari pro subleuandis proprijs eorum indigentis, quod fecerunt Apostoli, & Monachi S. Benedicti, cap. 1. cap. *secundum, ne Cleric. vel Monachi, cap. Clericus 2. & 4. distin. 91.* Ex quibus inferunt, neque per tertium negotiari posse: quia etiam in hoc casu intenditur lucrum, & auaritia. Ita Bordonus, qui citat pro se Megalium, & Genuensem à me adductos in *resol. 72. de contract.*

2. Sed communis sententia est in contrarium, teste Hurtado de *contr. disp. 2. diff. 17.* & præter Molinam, Medinam, & Lessium, & Malderum à Bordonis, ex me adductos, tenet negatiuam sententiam Amicus in *Cur. Theol. tom. 5. disp. 2. 1. sect. 2. n. 31.* Turrianus in 2. 2. 2. disp. 59.